

Biblioteksplan för Katrineholms kommun 2018-2020

Övergripande inriktningsdokument

Antagen av kommunfullmäktige: 2018-09-17, § 111
Giltighetstid: 2018-09-17 – 2020-12-31

Beslutshistorik

Gäller från 2018-09-17

Antagen av kommunfullmäktige 2018-09-17, § 111

Förvalterskap¹

-Inom kulturnämndens ansvarsområde

Uppföljning

Hur: Inhämta erfarenheter och eventuella synpunkter från förvaltningarna.

När:

---

¹ Förvalterskapet innebär ansvar för att

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

Arbetsmetod

Biblioteksplan för Katrineholms kommun 2018-2020 är skriven av Katrineholms bibliotek. Den tidigare biblioteksplanen, kommunstyrelsens handling nr, 25/2014, togs fram i samarbete med representanter från bildningsförvaltningen, Viadidakt samt vård- och omsorgsförvaltningen. Biblioteksplan 2018–2020 bygger i stora delar på den tidigare biblioteksplanen. Samtliga involverade nämnder har haft planen på remiss. Syftet med en biblioteksplan är att ta tillvara och utveckla en kommuns biblioteksresurser. Metoden har valts för att främja detta syfte.

Bibliotekslagen

Sammanfattning av bibliotekslag 2013/801

Det allmänna biblioteksväsendet ska bidra till det demokratiska samhällets utveckling genom upplysning, kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. I bibliotekslagen fastslås att biblioteken ska främja litteraturens ställning och intresset för utbildning, forskning och kulturell verksamhet i övrigt. Enligt den nya bibliotekslagen ska samtliga kommuner och landsting ha biblioteksplaner för sin verksamhet.

Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar. Det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska.

Utvecklingen med högre efterfrågan av e-böcker bör bejakas för att biblioteken ska vara relevanta, moderna och nå fler läsare. All litteratur som erbjuds på de allmänna biblioteken ska vara avgiftsfri att låna, oavsett om det är tryckta eller elektroniska böcker.

Allsidighet och kvalitet ska prägla bibliotekens utbud av medier och tjänster. Folkbiblioteken ska också främja kunskap om hur informationsteknik kan användas för att ta till sig kunskap.

Nationell biblioteksstrategi

Uppdraget att ta fram en nationell biblioteksstrategi formulerades av regeringen och gavs till Kungliga biblioteket 2015. Ett förslag från sekretariatet som utför uppdraget ska lämnas till kulturministern i mars 2019. Under den tid som uppdraget pågått fram till skrivande stund så har ett antal rapporter publicerats. Dessa rapporter påverkar alla i någon mån det allmänna samtalet om bibliotek och också revideringen av Katrineholms kommuns biblioteksplan. Fördjupad läsning kan ske på nationellbiblioteksstrategi.blogg.kb.se/rapporter.

Sekretariatet för framtagandet av Nationell biblioteksstrategi har också formulerat förslag på vad man anser avgörande frågor som överlämnats till regeringen. Som ett resultat av det planeras under de kommande tre åren satsningar på bibliotekens förmåga att möta utmaningen med digital delaktighet samt öka tillgängligheten avseende biblioteksverksamhet. Katrineholms bibliotek ska aktivt verka för att få ta del av dessa satsningar.

Datum
2018-09-17

Lokala förutsättningar

Katrineholms bibliotek idag:

- Huvudbibliotek i Kulturhuset Ängeln
- 15 grundskolebibliotek (huvudman bildningsförvaltningen (BiF))
- 2 gymnasiebibliotek. BiF köper delvis tjänst till dessa (huvudman BiF)
- 3 filialer – Björkvik, Julita och Sköldinge, samt biblioteks- service i Forssjö, Strångsjö och Valla.
- Språk- och läslustfokuserad verksamhet, uppsökande och riktad, till alla förskolor i Katrineholms kommun
- Boken kommer – service till de som inte kan ta sig till biblioteket
- Bokdepositioner och kulturombud på till exempel dagcenter och förskolor
- Webbplats, sociala medier och digitaliserade tjänster

I Katrineholm...

- har vi en stabil trend av ökande befolkning med cirka 300 personer per år
- har vi en utbildningsnivå som är lägre än rikets genomsnitt. (Andel invånare - 64 år med eftergymnasial utbildning Katrineholm 29,3%, riket 32,4%)
- har vi en stabil trend av ökande storlek på barn- kullarna med ca 100 barn 0-5 år per år
- har vi invånare med kunskaper i många olika språk förutom svenska. (Andel invånare 18-64 år som är utrikes födda Katrineholm 21,9%, riket 17,5%)
- har vi en arbetslöshet som är högre än i rikets genomsnitt. (Andel invånare 18-64 år som är arbetslösa Katrineholm 8,9%, riket 6,5%)

Källa Kommun- och landstingsdatabasen (2016) www.kolada.se

Funktion och fokus för Katrineholms bibliotek

Demokratiuppdraget

I bibliotekslagen står att ”det allmänna biblioteksväsendet ska bidra till det demokratiska samhällets utveckling genom upplysning, kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning”. Därför ska Katrineholms bibliotek erbjuda fri tillgång till relevanta digitala tjänster samt åtkomst till information från internet via bibliotekets datorer eller genom wifi till besökarnas egna enheter vid sidan av fysisk media. Kunskap om hur man hanterar information samt källkritik blir allt viktigare och ska vara en del av bibliotekets verksamhet, som ska uppmuntra till ett aktivt medborgarskap genom att möta individens behov av vägledning och service. Biblioteket ska på detta sätt verka som en kompensatorisk instans, med syfte att ha en utjämnande effekt i samhället.

Demokratiuppdraget innefattar även strävan efter jämlikhet och likvärdighet. Detta ställer krav på objektivitet i både bemötande och i urval av media, bland annat eftersom kommuninvånarnas kulturella och språkliga mångfald ska avspeglas i utbudet. Besökarna är invånare med demokratiska rättigheter men också skyldigheter. Detta tankesätt ska genomsyra all biblioteksverksamhet.

Bildningsuppdraget

Verksamheten på Katrineholms bibliotek ska vara en stödprocess för såväl informellt som formellt lärande. Därför ska medarbetarna ha ett pedagogiskt förhållningssätt i kombination med en gemensam bred kompetens, där var och en har olika spetskompetenser. Detta är nödvändigt för att kunna följa samtidens snabbt föränderliga krav på vad som är god verksamhet och kvalitet och för att kunna erbjuda ett allsidigt och relevant utbud. Både fysiska och digitala miljöer ska främja ett lustfyllt lärande.

Tillgänglighetsuppdraget

Katrineholms bibliotek ska vara tillgängligt för alla. Begreppet tillgänglighet har flera dimensioner. Det handlar om geografisk placering, lokalernas utformning/möblering, känsla av trygghet, utbud och service, öppettider, tillgång till hjälpmedel i form av exempelvis ljud- och talböcker, taktila eller lättlästa böcker samt möjlighet till insyn i och förståelse för bibliotekets urvalsprocesser.

Målsättningen är att ha en så stabil och tillgänglig grundstandard som möjligt. Utvecklingen ska vara ständigt pågående och nytta ska alltid vägas mot kostnad och insatser med stor nytta prioriteras. Vissa behov kan tillgodoses över tid.

Kommunikationsuppdraget

Katrineholms bibliotek ska vara en social arena där man uppmuntrar och stärker mänskliga möten oavsett om dessa sker i fysik eller digital miljö. Biblioteket ska erbjuda och främja forum för dialog och utbyte av erfarenheter, idéer och

kompetenser. Verksamheten ska vara en länk mellan dåtid, nutid och framtid samt spegla det lokala och det globala.

Personalens kommunikativa förmåga är avgörande, såväl på verksamhets- som på individnivå, för att förstå och möta medborgarnas behov. Personalen ska ha ett inkluderande och professionellt förhållningssätt, vilket är avgörande i en tid då förändrade förväntningar på biblioteksuppdraget skapar utmaningar. Bemötandet ska vara präglad av öppenhet och respekt, med besökarnas integritet och behov i fokus. Därför ska både språklig kompetens samt relations- och trygghetsskapande förmåga efterfrågas vid nyrekrytering.

Samverkansuppdraget

Katrineholms bibliotek ska samverka inom och utom den kommunala organisationen. En av de mest prioriterade målgrupperna är barn och unga. Det fleråriga och goda samarbetet med utbildningsförvaltningen är avgörande för att nå framgång i arbetet med att skapa läslust och källkritisk informationskompetens för denna målgrupp. Detta förväntas leda till högre måluppfyllelse för eleverna. Samverkan ska även ske med vård- och omsorgsförvaltningen, Viadidakt och externa aktörer. Förutom barn och unga är andra studerande och invånare med funktionsvariation samt de med bristande digital kompetens prioriterade.

Folkhälsoupdraget

Katrineholms bibliotek ska vara en arena för kulturupplevelser och verksamheten ska genom sitt utbud möjliggöra personlig utveckling och därigenom ökad livskvalitet för invånarna. Detta förväntas bidra till god folkhälsa. Förutom läslust och digital delaktighet är medskapande ett centralt begrepp. Bibliotekets medarbetare ska vara delaktiga i olika former av gränsöverskridande verksamhet både inom och utom kulturförvaltningen. Begreppet gränsöverskridande ska tolkas i dess bredaste bemärkelse.

Övergripande mål för skolbiblioteken

Ur *Ansvarsfördelning för skolbiblioteken i Katrineholms kommun mellan kulturförvaltningen och bildningsförvaltningen.*

Ansvaret fördelas mellan bildningsförvaltningen centralt, rektor på respektive skola och bibliotekschef.

Bidra till ökad livskvalitet

- genom att ge förutsättningar för att delta i det demokratiska samhället
- genom att få barn/elever att se värdet med kunskap
- genom att ge alla barn/elever möjlighet att få uppleva det lustfyllda läsandet

Bidra till det livslånga lärandet

- genom att växa som människa in i det demokratiska samhället
- genom att visa olika vägar till kunskap genom att kritiskt granska och sovra information
- genom att alla barn och elever utvecklar digital kompetens

Bidra till ökad måluppfyllelse i skolan

- genom att höja läsförmågan för alla barn oavsett förutsättningar

Utgöra ett kompensatoriskt stöd

- genom att stimulera till god läsförmåga
- genom att erbjuda alternativa kunskapskällor
- genom att erbjuda kompensatoriska verktyg

Bidra till det levande lärandet

- genom att erbjuda en stimulerande miljö för kunskapsinhämtande
- genom att erbjuda ett stimulerande utbud av litteratur och media

Utvecklingsmål Katrineholms bibliotek 2018-2020

Stärka demokratiska värden genom att

- utveckla arbetet med att skapa läslust genom icke traditionella metoder
- utveckla arbetet med MIK (medie- och informations- kunnighet) så att det genomsyrar hela organisationen

Öka tillgängligheten genom att

- kontinuerligt utforma lokaler med ett jämlikhetsperspektiv för att uppnå ökad upplevd trygghet
- revidera mediapolicy och verka för en ökad transparens i bibliotekets arbete med media

Öka samverkan lokalt, regional och nationell genom att

- ytterligare fördjupa samverkan med utbildningsförvaltningen med en formalisering av samarbetet mellan förskola och bibliotek
- utveckla samverkan med vård- och omsorgsförvaltningen och Viadidakt
- delta i regional mediesamverkan
- verka för ett Nationellt digitalt bibliotek

Katrineholms biblioteksplan baseras på följande dokument

- Bibliotekslag 2013:801
  - Skollagen 2010:800
  - IFLA:s mångkulturella biblioteksmanifest (UNESCO)
  - Kulturplan för barn och unga (Katrineholms kommun)
  - Ansvarsfördelning för skolbiblioteken i Katrineholms kommun mellan kulturförvaltningen och bildningsförvaltningen
  - Katrineholms kommunplan
  - Katrineholms kommunvision 2025
  - Kulturförvaltningens verksamhetsidé och kärnvärden
-